

# Fackläraren

Ansvarig utgivare  
Rektor RUTH AGER

Redaktör

CARL-ERIC SANDBLAD

Redaktion och expedition:

Hornsgatan 33 A Stockholm SÖ.

Telefon: 44 91 95 (växel).

Annonser, prenumera-  
tioner och distribution:  
Fru Barbro Källgren

Annonspriser:

1/1 sida 300.— 2/3 sida 240.—

1/2 sida 175.— 1/3 sida 125.—

1/4 sida 100.— 1/6 sida 75.—

Platsannonser och småannonser  
efter text 80 öre/sp. mm. Förhöj-  
ning andra och sista omslagssidan  
100 kr. Extra färg enligt överens-  
kommelse.

Fackläraren utkommer andra  
och sista lördagen i varje månad.  
Manuskript senast fredagen vec-  
kan före utgivningsdagen.

SVENSKA FACKLÄRARFÖRBUNDET

Ordförande:

Rektor Ruth Ager

Kansli:

Hornsgatan 33 A Stockholm SÖ.

Telefon 44 91 95 (växel)

Månd.—fred. 9—17, lörd. 9—13

Postgiro 35 09 83

Ombudsmän:

Gösta Lirén, fil. kand.

K.-E. Alfrédsson, jur. kand.,

pol. mag.

Lars Carlbark, pol. mag.

Sekreterare:

Mari Ann v. Wolcker, pol. mag.

Gun Lundqvist

Kamrer:

Irène Häggblad

Anslutna riksföreningar:

Föreningen Sveriges Blindlärare

Föreningen Sveriges Vävlärlarinnor

Handelslärares Riksförening

Konstfackskolans lärarförening

Konsthögskolans lärarförening

Kungl. Musikhögskolans Lärarfören.

Riksförb. Sveriges Musikpedagoger

Riksförb. Undervisande Ingenjörer

Slöjdlärares Riksförening

Sv. Barnavårdslärares Förening

Sv. Skolkökslärares Förening

Sv. Särskolornas Lärarförening

Sveriges Förskollärares Riksförb.

Sveriges Textillärares Riksförening

Särskolornas Rektorsförening

Teckningslärares Riksförbund

Verkstadsskolerektorernas Riksfören.

Yrkesskolerektorernas Riksförening

Yrkesutbildningens Lärarförening

Den 11 november 1961 (nr 21)

## Grundskolans målsättning

DET väsentligt nya med föreliggande förslag till skolre-  
form är — i stark förenkling — att samhället efter en lång  
förberedelseperiod nu står redo att dra de praktiska kon-  
sekvenserna av principbeslutet från 1951, att påtaga sig  
ansvaret för ungdomens skolning också i ålderssektorn  
14—16 år. Det betyder att den gamla frivilliga, kunskaps-  
centrerade realskolans haegemoni inom det allmänna skol-  
väsendet vis a vis dessa åldersgrupper bryts och dess hu-  
vuduppgift, att förbereda för gymnasiestudier inordnas  
som en detalj — ett alternativ bland många andra — på  
försöksskolans högstadium. Gymnasieförberedelse skall  
sålunda ingå som ett led i strävandena att förverkliga den  
nya skolans målsättning: att ge envar skolpliktig elev  
undervisning, som tillvaratar hans/hennes anlag och för-  
utsättningar, en målsättning som f. ö. måste framstå som  
självklar för en obligatorisk skola i en demokratisk stat.

Gymnasieförberedelsen kan således inte längre få domi-  
nera organisationen av skolsystemet för berörda ålders-  
grupper utan likvärdig hänsyn måste tagas till elever, som  
inte är intresserade av eller lämpade för gymnasial studie-  
karriär. Det vore också orimligt att, som vissa kritiker av  
högstadiekonstruktionen uppenbarligen eftersträvar, inom  
grundskolan primärt inrikta sig på de gymnasieförberedan-  
de undervisningsgrupperna och bortse från, att de andra  
— och det är det stora flertalet — också innefattas i den  
nya skolans målsättning om envars rätt etc. Även för dessa  
måste skapas positiva arbetsmiljöer och därmed effektiva  
framkomstvägar mot studiemål av andra slag, detta för  
att kunna förverkliga en huvudbeståndsdel i målsättnings-  
bilden, att grundskolan skall skapa likvärdiga utbildnings-  
vägar för alla alltså för såväl praktiskt som teoretiskt in-  
riktade ungdomar.

Desse fakta om målsättningen betingar de i långa styc-  
ken ganska radikala greppen vad gäller högstadiets kon-  
struktion och kan sägas utgöra själva roten för förefint-  
liga motsättningar. Och accepterar man inte utgångspunk-

ten, att de resurser samhället kan ställa till förfogande för att skolan skall kunna lösa sin nya och väsentligt större uppgift avväges på sådant sätt, som kan anses motsvara en rättvis fördelning på *hela* elevmaterialet, då kan självfallet åtskilligt i högstadieproblematiken utsättas för hård kritik. Men därvid måste basen för betraktelsesättet redovisas öppet och resonemangen frigöras från anspelningar om att man godtar målsättningens huvudlinje.

I SITT yttrande över skolberedningens betänkande, vilket redovisas i detta nummer av Fackläraren, deklarerar Svenska fackläraryrket för sin del full anslutning till den skisserade målsättningen. Det har kunnat ske utan självövertagelse på någon väsentlig punkt. Den starka betoningen hos skolberedningen vad gäller den nya skolans uppgift att försöka allsidigt tillvarata *varje* elevs anlag och *intressen* som ett led i en fostran av *envars* personlighet framstår fastmer som en framgång för skolpolitiska strävanden som alltid haft förbundets stöd.

Men detta betyder inte att förbundet är helt nöjt med det sätt på vilket skolberedningen försökt att ge sina intentioner konkret schemainnehåll. Tvärtom, har man nödgats konstatera att det på väsentliga punkter råder bristande överensstämmelser mellan uttalad principuppfattning och anvisade vägar mot målet. I yttrandet förutsattes också att möjliga korrigeringar också utföres, bl. a. att återgång sker till det genomarbetade förslag beträffande timfördelningen som en enhällig fackberedning framlagt. Till dessa erinringar återkommer vi i en senare kommentar.

I det stora hela och grovt summariskt uttryckt kan sägas, att accepten inkluderar också vissa ofullkomligheter i förslaget. Man kan nämligen inte vänta med en reform till dess 100-procentig säkerhet om kvaliteten föreligger. Det väsentliga är att målsättningen är i nivå med tiden och dess tänkesätt — samt att de anvisade vägarna representerar ett gott arbetsmaterial för framtida detaljreformer.

## Famnen vidöppen

Den kommitté som tillsatts gemensamt av de båda folkskolläraförbunden med uppgift att utreda förutsättningarna för sammanlagning har, enligt uppgift i Lärartidningen, blivit klar med vad det nya och gemensamma organisation bör heta. Man är ense om namnet Sveriges lärarförbund.

Detta mycket vittsyftande namn ger anledning till några stilla reflexioner. Har man männe kommit till den slutsatsen att om famnen ändå ska öppnas för varandra så kan gesten också utsträckas till *alla* lärarkårer. Och vart har folkskolan tagit vägen? Detta namn som man prompt vill överföra till den nya grundskolan.

## PRESSKLIPP

### Enhetlig arbetsgivarpart?

Skall vi få en enhetlig arbetsgivarpart, frågar *TCO-tidningen* i sitt senaste nummer med anledning av SAF-direktören Bertil Kugelbergs uttalanden i den riktningen:

Det är ingen hemlighet att det förekommer ett intimt inofficiellt samarbete mellan de existerande arbetsgivarorganisationerna. Det samarbetet är naturligtvis nödvändigt med tanke på att både LO och TCO till sin organisatoriska uppbyggnad inte har några motsvarigheter på arbetsgivar sidan. Mot de båda centralorganisationerna står en hel rad arbetsgivarorganisationer. Nu kan man visserligen påpeka att vid sidan av såväl LO som TCO finns andra löntagarorganisationer, men det förändrar inte bilden, eftersom några principiella hinder inte föreligger för dessas anslutning till respektive centralorganisationer. Sådana hinder har emellertid de förefintliga arbetsgivarorganisationerna. Det rådande samarbetet på arbetsgivar sidan är alltså naturligt, liksom tanken på att eliminera den organisationssplittring som idag råder. Huruvida man kommer därhän, återstår ännu att se. Skulle en enhetlig arbetsgivarorganisation bildas, bör detta rimligtvis få vissa konsekvenser för tjänstemannasidan — i första hand på förhandlingssamarbetets område. TCO driver för närvarande inte några centrala förhandlingar, trots sin enhetliga uppbyggnad, vilket väl främst får tillskrivas det faktum att TCO saknar motsvarighet på arbetsgivar sidan. För man en sådan, blir läget radikalt annorlunda.

Det har också Industritjänstemannen påpekat i en ledare, där man skriver, att om arbetsgivarna samlas i en organisation, då kommer frågan om samordnade lönerörelser i ett annat läge. *TCO-tidningen* konstaterar här:

I och för sig tycker vi att bl. a. den samverkan som redan föreligger mellan arbetsgivarorganisationerna är tillräcklig anledning för tjänstemännen att på sin sida stärka samarbetet i löneförhandlingarna. Tar arbetsgivarna steget fullt ut och slår ihop påsarna, då finns det på tjänstemannasidan uppenbarligen inte längre några mera markerade åsiktsskillnader om behovet av förhandlingssamverkan. Flera andra saker skulle en enhetlig arbetsgivarorganisation föra med sig. Dessa blir det kanske tillfälle att återkomma till, om förslaget behåller sin aktualitet.

Ökningen av antalet skolbarn och bristen på tandläkare gör att många skolbarn, speciellt de äldre årgångarna, utsätts för kontinuerlig tandvård vid skolorna. Snabb bättring är av nöden konstaterar 1960 års kommunala tandvårdskommitté. 60-talet nya tandläkare behövs. Dessutom föreslås för att minska kariesfrekvensen fluortandborstning i ökad omfattning och 10 nya tandsköterskor för denna verksamhet. Försök med inblandning av kalciumfosfat eller benmjöl i skolmaten rekommenderas.